

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Senat je včeraj izglasoval predlog, po katerem naj bi električne družbe znižale ceno elektrike osebam starim nad 62 let za nekako 40% na raven, kot jo plačujejo velika industrijska podjetja. Znižanje bo veljalo samo za elektriko, ki jo rabijo za ogrevanje stanovanj, kuhanje, razsvetljavo in druge redne potrebe v gospodinjstvu.

WASHINGTON, D.C. — Odbor za načine in sredstva Predstavnškega doma je včeraj izglasoval zakonski predlog za finančno ozdravitev skladov Social Security, ki obsega povzemanje vsote zaslužka, od katerega se plačuje prispevek za SS, in obvezno vključitev v SS vseh zveznih, državnih in drugih javnih uslužbencev. Celoten predlog, če bo odobren v Kongresu, bi naj ohranil SS na zdravi finančni osnovi preko leta 2000. Republiškanski predlog za podaljšanje delovne dobe od 65 na 68 let za polno pokojnino SS je odbor zavrnil.

NEW YORK, N.Y. — Predsednik Carter se je v torek zvečer in včeraj jutraj po 6 urah razgovorov in pogajanj spoprijel z zunanjim ministrom Izraela Dayanom o "delovnih papirjih" za obnovo konference v Ženevi in njeno zasidranje. O njih je govoril včeraj s predstavniki Arabcev. Četudi je bil dosežen delen napredek, je obnova konference še vedno negotova, ker arabski predstavniki ameriško-izraelskega načrta še niso sprejeli. Potrebna bodo dopolnila in morebitne spremembe.

PARIZ, Fr. — Energetski tajnik ZDA J. Schlesinger je na zasedanju Mednarodne energetske agencije, v kateri je združenih 19 gospodarsko razvitih držav svobodnega sveta, opozoril na nujnost omejitve rabe olja kot energetskega vira v prihodnjih nekaj letih, če naj svet ne zaide sredi prihodnjega desetletja v resno gospodarsko stisko.

DETROIT, Mich. — Glavni odbor Unije avtomobilskega delavstva je soglasno sklenil opustiti načrt za ponovni vstop te v AFL-CIO.

BEograd, SFRJ. — Ko so se ZDA in ZSSR odločile izogniti vsakemu soočenju v vprašanju človekovih pravic na tujkajšnji konferenci, ki pregleduje izvajanje določil Helsinških listin, je to storila Švedska, ko je opozorila konferenco na zatiranje teh pravic v komunističnih državah Vzhodne in Srednje Evrope. Jugoslavija in Bolgarija sta ta očitek odklonili z izjavo, da ne dopuščata mešanja v svoje notranje zadeve.

BEograd, SFRJ. — Domačini in tujci se sprašujejo, zakaj je izginila iz javnosti Titova žena Jovanka. Od 14. junija glas ni bilo o njej nobenega letasu, tudi se ni pojavila nikjer v javnosti. Tita je preje običajno spremljala na vseh potih, ni pa jo bilo z njim na njegovi poti v Sovjetsko zvezo, Severno Korejo in LR Kitajsko. Prav tako ni prišla svojega moža pričakat, ko se je s te poti vrnil v Beograd. V Parizu so pripravili za Jovanko poseben spored tekoma napovedanega obiska Tita v Franciji, pa so jim iz Beograda sporočili, da Jovanka ne bo. Agence France-Presse je objavila, da se je Jovankino

ime včeraj znova pojavilo v javnosti, ko je Broz Tito sporočil vdovi pisatelja V. Gliboriča ob smrti moža: "Jovanka in jaz Ti pošiljamo najino najgledbejo soznanje!"

I. Gandhi izpuščena

Sodnik v New Delhiju je odločil, da obtožba bivše predsednice vlade ni bila "dovolj utemeljena" in je odredil njen izpust iz zaporov.

NEW DELHI, Ind. — Bivši predsednik vlade Indira Gandhi je sodnik pustil iz zaporov po manj kot 24 urah z izjavo, da "obtožba ni dovolj utemeljena". Sedanja vlada jo je obtožila, da je protizakonito uporabljala vojila nekega podjetja v volilnem boju in da je oddala neko državno naročilo francoski družbi, četudi je ameriška nudila boljše pogoje.

Ko so Indiro Gandhi prijeli, so ji dali na razpolago, da ostane na svobodi pod osebno obljubo, da se bo javila sodišču, ko bo pozvana. Ta tega ni marala obljubiti, je šla rajše v zapor, ki ga je označila za "političen". Nastop vlade proti bivši predsednici vlade je vzbudil v vrstah Kongresne stranke klic po združitvi sil. Stranka je proglasila poseben "narodni dan proti nasilju" novega režima.

Indija opustila prisilno omejevanje otrok v družinah

NEW DELHI, Ind. — Nova vlada predsednika Desaija je ohranila smoter prednice in išče možnosti, pota in sredstva za omejitve velikega naravnega prirasta prebivalstva. Vlada Indire Gandhi je pri tem uporabljala delno prisilo in zadela na močan odpor, ki je vodil k njenemu porazu pri volitvah.

Nova vlada se zaveda, da je Indija komaj sposobna prehraniti sedanje prebivalstvo in bi rada njegovo rast omejila, toda pri tem je odločena opustiti vsa-

ko prisilo.

SOVJETIJA BO KUPILA VEČ AMERIŠKEGA ŽITA

WASHINGTON, D.C. — Žitna letina v Sovjetski zvezi je slabša, kot so predvidevali in bo zato Sovjetska zveza prisiljena kupiti večje količine žita v ZDA, če to hotela ohraniti sedanje število živine.

V poljedelskem tajnistvu računajo, da bo Sovjetska zveza morda kupila v letu 1977-1978 do 13 milijonov ton žita namesto predvidenih 9 milijonov ton.

Četudi bo pridelek žita v ZSSR samo 215 milijonov ton, bo to še vedno tretji največji pridelek, kar jih pomni.

Teroristi v nemških zaporih izgubili vezi s svetom preko odvjetnikov

BONN, ZRN. — Zvezni parlament je pretekli teden po kratkem postopku izglasoval zakon, ki daje vladi pravico posebnega postopka s teroristi v zaporih. Doslej so imeli ti možnost stalnih stikov s svetom preko odvjetnikov.

Po novem zakonu so oblasti te stike trdo končale in ločile teroriste popolnoma od vsega zunanjega sveta. Trenutno imajo v zaporih kakih 70.

Indija in Bangladeš se sporazumeli o rabi vode reke Ganges

NEW DELHI, Ind. — Zastopniki Indije in Bangladeša so se dogovorili o rabi vode iz reke Ganges po več letih prepira o tem. Bangladeš se je uprla načrtom Indije odvzeti več vode v pristaniščih Kalkute, ker bi jo toliko manj ostalo za mejno področje v Bangladešu.

Iz slov. naselbin

Chicago, Ill. — V bolnišnici sv. Antona Pad. je v petek 30. sept. umrla ga. Marija Žgavec v starosti 92 let. Zapuška hčerko Maro, poročeno Virant. Doma je bila iz Podrage v Slov. Primorju. V Ameriko je prišla leta 1962. Bila je zelo verna žena in zavedna Slovenka. Pokopana bo iz žefranovega pogrebnega zavoda na njeno lastno željo v Vipavi.

Carter govoril v ZN

Predsednik ZDA je dejal v ZN, da so ZDA pripravljene zmanjšati svojo jedrsko oborožitev na polovico in jo popolnoma ukiniti.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Predsednik ZDA Jimmy Carter je v torek govoril pred glavno skupščino ZN. V svojem govoru je povedal, da je sporazum med ZDA in ZSSR o omejitvi strateškega orožja na vidiku. Dejal je, da so ZDA pripravljene takoj znižati jedrsko oborožitev za 10%, za 20%, za polovico, če to storijo tudi drugi.

Predsednik Carter je posebej govoril o položaju na Srednjem vzhodu, v Rodeziji in Južnoafriki. Poudaril odločnost ZDA v obrambi pravice Izraela do mirnega neodvisnega obstoja in življenja, pa govoril tudi o pravicah palestinskega ljudstva. Brez njihovega priznanja ni mogoče doseči miru na Srednjem vzhodu.

V svojem govoru Carter ni omenil človekovih pravic, kot je to storil, ko je prvič govoril pred glavno skupščino ZN. Prav tako ni govoril o gospodarski in socialni stiski nerazvitih držav ter o pomoči, ki bi jo naj tem nudile gospodarsko razvite države.

Govor je bil na splošno umirjen in je bil tudi tako sprejet. Kakega posebnega navdušenja ni vzbudil. Sovjetski zastopnik Oleg Trojanovski je dejal o njem, da je "bil na splošno dobro uravnotežen, da pa ni prinesel nič novega".

Ko se prebivalstvo stara, število zločinov pada

WASHINGTON, D.C. — Podatki kažejo, da je število zločinov, ki je v zadnjih 10 letih stalno rastlo, doseglo svoj vrh in začelo padati. Proučevalci tega pojava trdijo, da je njegov vzrok v staranju prebivalstva.

Zločinstvo povezujejo z mladimi ljudmi, ki so neumirjeni in neustaljeni. Ko se ljudje postarajo, se zmordne in so odgovornejši, število zločinov, storjenih iz nepremišljenosti, se manjša.

KUCINICH IN FEIGHAN, ŽUPAN PERK BIL IZLOČEN

Pri primarnih volitvah je med županskimi kandidati dobil Dennis J. Kucinich 40,134 (34,2%) glasov, Edward F. Feighan 39,699 (33,84%), Ralph J. Perk, sedanji župan, 36,260 (30,90%), A. Kennedy pa 1,235 (1,05%). V slovenski 23. vardi je dobil največ glasov John Milakovitch, sledijo pa mu Armon, Hlad, Avsec in Slogar, v 32. vardi, ki je tudi pretežno slovenska, primarnih volitev ni bilo, ker sedanji mestni odbornik J. Trenton nima tekmece.

CLEVELAND, O. — Primarne volitve pretekli terek so bile za marsikoga pravo presenečenje, četudi so nekateri politični opazovalci in proučevalci razpoloženja volivcev že koncem tedna napovedali, da je župan R. J. Perk v nevarnosti, da pri primarnih volitvah zaostane za Kucinichem in Feighanom ter s tem izpade iz glavnih volitev v novembri. Kucinichu so vsi napovedovali zmago, o Feighanu pa so bili mnenja deljena. Na splošno je pri volivcih bil le malo poznan in trdili so, da bodo njegovo usodo odločili črni volivci. Med njimi se je zanj zlasti zavzemal predsednik mestnega sveta G. Forbes.

Ko so začeli prihajati prvi podatki z volišč, je takoj prevzel Kucinich vodstvo, sledil mu je Perk. Ko so prišla poročila z volišč v črnih vrdah, je Feighan prehitel Perka in kmalu je postalo očito, da so volivci dajali županu R. J. Perku manj podpore, kot so jo on in njegovi pričakovali.

Kmalu po 9.30 zvečer je R. J. Perk v svojem glavnem stanu na 1026 Euclid Avenue priznal svoj poraz z besedami trpina Joba v Sv. pismu stare zaveze: "Gospod je dal, Gospod je vzel. Hvaljeno bodi Gospodovo ime!" Perkovo županovanje v Clevelandu bo končano 14. novembra 1977, ko se bo vselil v mestno hišo zmagovalce pri volitvah 8. novembra. Kdo bo to, je težko napovedovati. Boj bo nemara trd, ker bo demokratska stranka podpirala svojega uradnega kandidata E. Feighana, D. Kucinich pa bo vezan na svoje lastne moči ter na podporo svojih pri-

jateljev in političnih podpornikov.

Oster in trd boj je bil med kandidati za mestni odbor v 23. vardi. Sedanji mestni odbornik Milakovitch, ki je nasledil pretekli mesec R. Novaka, je dobil 1,151 glasov, Armon 879, Hlad 614, Avsec 397 in Slogar 34. V 32. vardi collinwoodsko-nottinghamski slovenski naselbini, je dobil med županskimi kandidati večino D. Kucinich, med tem ko so volivci v 23. vardi dali pičlo večino Perku. Primarnih volitev za mestni odbor v 32. vardi ni bilo, ker nima J. Trenton nobenega protikandidata. V 26. vardi južno od 32. kjer je tudi precej Slovencev, je dobil največ glasov slovenski rojak Polensek, ki se bo meril 8. novembra z Ballewom. Emil Golub, znani pogrebniški Superior Avenue, ki je zastopal od začetka leta v mestnem svetu 31. vardo, je bil pri primarnih volitvah izločen.

Senat odobril konec nadzora cen plina

Senat je s 50:46 izglasoval ukinitve nadzora nad cenami naravnega plina, toda ni izglasoval, da bi ta prevladala na konferenci obeh domov.

WASHINGTON, D.C. — Senat je po dveh tednih razpravljanja, ko je bilo to sodelovanjem podpredsednika W. F. Mondalea končano, sklenil s 50:46 glasovi končati nadzor nad cenami naravnega plina, četudi se je predsednik Carter zavzemal za njegovo ohranitev.

Po glasovanju v Senatu je Bela hiša izjavila, da je sklep Senata "nesprejemljiv" in izrazil upanje, da bo konferenca predstavnikov obeh zbornic nadzor ohranila. Predstavniki dom je namreč s precejšnjo večino odbral nadzor nad cenami naravnega plina, kot je to predložil predsednik Carter v svojem energetskem programu. Senat je v preteklih treh letih tokrat že četrtič izglasoval ukinitve nadzora, pa je moral nato popustiti.

Pričakujejo, da se bo to zgodilo podobno tudi tokrat, le da bodo cene določene nekaj višje, kot je predložil Carter.

Zagovorniki ukinitve nadzora trdijo, da je ta potrebna, če hočemo, da bo produkcija naravnega plina večja, ker le večja cena bo dala potrebno pobudo. Nasprotniki ukinitve nadzora odgovarjajo, da iščejo oljne družbe neopravičljivo velik dobiček na račun splošnosti. Trdijo, da bi ukinitve nadzora nad ceno plina "oropala" potrošnike tega že v enem letu za do 10 milijonov dolarjev.

Vremenski prerok

Delno oblačno s 30% verjetnosti dežja in z najvišjo temperaturo okoli 60 F. (16 C).

Iz Clevelanda in okolice

Vinska trgatev na Maple Heights—

V Slovenskem narodnem domu na 5050 Stanley Avenue, Maple Heights, imajo v nedeljo, 9. oktobra, vinsko trgatev, na katero vabijo vse rojake in rojakinje.

Kartna zabava—

Jutri, 7. oktobra, ima Misijski krožek Franciška Ksaverja št. 150 kartno zabavo v šolski dvorani pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Avenue. Vsi vabljeni! Začetek ob 7.30.

Zadušnica—

Jutri, v petek, ob 9. dopoldne bo pri Sv. Vidu sv. maša za pok. Milko Meršol, soprogo dr. V. Meršola, ob 19. obletnici njene smrti.

Za čistejši zrak—

The Cleveland Electric Illuminating Company mora v smislu zveznega zakona omejitvi onesnaževanje zraka z žveplanim oksidom. Vodstvo družbe mora še ta mesec sporočiti, kako bo ta cilj dosegalo, ali z uporabo premoga z manjšo primesjo žvepla ali pa z namestitvijo posebnih naprav v dimnikih, ki bodo žveplov oksid odstranile. Družba porabi letno 6 milijonov ton premoga, pretežno iz Ohia, ki pa ima veliko žvepla. Državna zakonodaja Ohia pripravlja zakon, ki bo obvezoval podjetja v Ohio na uporabo ohijskega premoga. Illuminating Co. bo torej morala uporabljati ta premog ter ji ne bo ostalo drugega, kot namestiti naprave za odstranjevanje žveplovega oksida v dimnikih, predno bo mogel v ozračje.

Vse najboljše!—

V torek, 4. oktobra je znani rojak Michael Telich iz Euclida dopolnil 82 let. K rojstnemu dnevu mu čestitamo z željo, da bi jih zdrav in zadovoljen še mnogo dočakal.

Kako so bili razdeljeni slovenski glasovi—

V 23. vardi, ki obsega večji del slovenske senklerske naselbine s faro sv. Vida, je pri primarnih volitvah v torek dobil R. J. Perk 1245 glasov, D. Kucinich 1196, E. Feighan 586 in A. Kennedy (socialista) 24; v 32. vardi, ki obsega kalinovsko slovensko naselbino s faro Marije Vnebovzete in Nottingham-E. 185 St. okolice, je dobil R. J. Perk 1933 glasov, D. Kucinich 2374, E. Feighan 1136 in A. Kennedy 115.

Novi grobovi

Ernest Ogrinc

Pretekli terek je umrl v Welshfieldu, Ohio, 60 let stari Ernest Ogrinc, sin pok. Antona in Therese, brat Hermana, dr. Lawrencea in Raymond, mož Louise, roj. Sustar, oče 10 otrok in 4-krat stari oče. Pogreb bo jutri, v petek, s pogrebno sv. mašo ob 10.30 v cerkvi St. Edwards v Parkmanu, Ohio.

Nov načrt za obnovo mest

WASHINGTON, D.C. — Zvezna vlada načrtuje novo politiko za reševanje mestnih središč, ki postajajo vedno bolj legla revščine in zločinstva. Sredstva, ki bi naj bile poslej na razpolago za razvoj in obnovo mest, naj bi šla v prvi vrsti osrednjim mestom, okoliškim naselbinam pa le v toliko, v kolikor bi ta sodelovala v skupnem načrtu razvoja za celotno področje.

VLADA ZDA TEHTA POVEČANJE PRODAJE OROŽJA SFR JUGOSLAVIJI

The Wall Street Journal je 4. oktobra 1977 prinesel daljši članek svojega washingtonskega sodelavca K. H. Bacona, v katerem razpravlja o misli vlade ZDA, da bi okrepila SFR Jugoslavijo in svoje vezi z njo s povečano prodajo in dobavo modernega orožja, ki ga teja očitno primanjkuje. Carterjeva vlada se ni prišla do nobenih točnih sklepov, ker sestavlja svoj program skrajno previdno, da ne bi z njegovo sestavo in izvajanjem zgrešila postavljenega smotra.

Obrambni tajnik Harold Brown, ki pojde prihodnji teden na razgovore z zavezniki v NATO, katerim hoče predložiti ameriške načrte o uvedbi nevtronske jedrske bombe med orožja za obrambo držav NATO v Evropi pred morebitnim napadom z vzhoda ter dobiti njihov sprejem teh predlogov, bo obiskal tudi SFR Jugoslavijo in se tam razgovarjal z njenimi vojaškimi vodniki. Govoril bo z njimi o možnostih povečanja prodaje in dobave modernega orožja, ki ga je SFR Jugo-

slavija hotela že ponovno dobiti v ZDA. Brown ne bo sklepal nobenih pogodb, njegovi razgovori bodo bolj splošnega in načelnega značaja.

V uradnih krogih označujejo Brownovo pot v Beograd za "pomembno", ker naj bi pokazala, da se ZDA brigajo za SFR Jugoslavijo ter da so zainteresirane na ustvarjanju tesnejših političnih in vojaških odnosov z njo, poročajo K. H. Bacon.

V letih po prelomu med Beogradom in Moskvo so ZDA dobavile Jugoslaviji velike količine modernega orožja in to skušale preko Balkanske zveze povezati z NATO. Ko se je po smrti Stalina Hruščev pobotal s Titom, je ta odpovedal ameriško vojaško pomoč in prekinil razgovore o Balkanski zvezi, ki bi Jugoslavijo povezala z Grčijo in Turčijo ter tako posredno z NATO.

Beograd je poslej kupoval v ZDA le najnujnejše nadomestne dele za dotle dobavljeno ameriško orožje. V lanskem finančnem letu, ki se je

končalo pretekli teden so jugoslovanski nakupi orožja, oziroma nadomestnih delov, znašali le \$267,000. Pentagon je obvestil Kongres, da utegnejo ti v novem proračunskem letu porasti na 1,5 milijona dolarjev.

Porast nakupa orožja v ZDA bi odprl novo dobo v odnosih med ZDA in SFR Jugoslavijo, ki skuša vsaj javno ohraniti za vsako ceno svojo "neuvrčenost", ohraniti vsaj vidno nevtralnost med Zahodom in Vzhodom, četudi je del komunističnega sveta.

Ameriški obrambni tajnik pojde v SFR Jugoslavijo v času, ko ZDA in njihove zaveznice v NATO zaskrbljeno sledijo razvoju in skušajo uganiti razvoj v SFR Jugoslaviji po "odhodu Tita", ki pri njegovih letih ne more biti več posebno daleč.

Povečanje sovjetskega vpliva v SFR Jugoslaviji in morebitna vrnitev te v sovjetski blok bi bistveno spremenila strateški položaj na jugovzhodu Evrope. Italija bi se ne nadno znašla neposredno o-

grožena, otežen pa bi bil tudi položaj Grčije in Turčije, članic NATO. Sovjetsko vojno brodogeje bi dobilo v jadranskih pristaniščih Jugoslavije varna in trdna oporišča, ko je sedaj vezano za one v Črnem morju, od katerih ga Turčija lahko vsak čas odreže z zaporo Bosporja in Dardanel.

Ko je prišel pretekli teden v Washington na razgovore Edvard Kardelj, glavni sodelavec Tita, so brez dvoma govorili tudi o obisku H. Browna v Beogradu prihodnji teden in o njegovih smotih. Da Washington želi izboljšati odnose z Beogradom, te razširiti in utrditi, je očitno, pri tem vendar ne bo prehitel in tako očiten, da bi vzbudil sum in slabo voljo v Moskvi. Ko je lani prišlo v javnost, da skuša SFR Jugoslavija kupiti v ZDA protitankovske rakete "Tow", je padla kupčija v vodo zaradi sovjetskega ugovora. Tokrat pričakujejo v razgovorih in morebitnih dogovorih večjo previdnost, pri dobavah pa omejitve, da se ne bo nihče mogel čutiti prizadetega.

AMERIŠKA DOMOVINA

1117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., holidays, 1st two weeks in July

NAROCNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$30.00 na leto; \$15.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$30.00 per year; \$15.00 for 6 months; \$8.50 for 3 months
Friday Edition \$10.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 148 Thursday, Oct. 6, 1977

Janez Evangelist Krek

(Ob 60-letnici njegove smrti, na prosvetni uri v New Yorku.)

I.

Narod, ki svojih velmož ne časti — jih vreden ni. Ta stari pregovor ima v sebi mnogo veljave in resnice. Pred nekaj leti je vodilni zdomski filozofski in vzgojslovni pisec javno zapisal ob 100-letnici Krekovega rojstva, da "Slovenci velikih mož ne cenimo. Še skoraj zamerimo jim, da se drznejo biti večji od nas". Nato je pa še dodal, "da bi bilo treba večkrat spregovoriti o delu naših kulturnih delavcev..."

Letos se nam nudi posebno lepa priložnost, da se spomnimo in izkažemo čast in zahvalo enemu največjih sinov, kar jih je kdajkoli rodila narodu slovenska mati. To je dr. Janez Evangelist Krek, čigar šestdeseto obletnico smrti bomo obhajali 8. oktobra tega leta. Prav tako smo se letos spominjali 60-letnice Majniške deklaracije, ki je v zgodovini Slovencev najpomembnejši politični akt, spočet in zgrajen v genialnem umu tega velikega narodnega voditelja. Ta deklaracija je zadala smrtni udarec krivični in zatiralni nadvladi Nemcev nad Slovenci s tem, da je pomagala zrušiti stari avstro-ogrski imperij ter popolnoma zaokrenila pot naroda v bodočnost.

Torej, letos častimo spomin dveh dejavnikov, med seboj tesno povezanih tako zelo, da enega ne moremo ločiti od drugega. Brez Evangelista Kreka bi ne bilo Majniške deklaracije, brez te pa bi Kreku manjkala zgodovinski dokument njegove ljubezni do naroda, njegove državniške daljnovidnosti in briljantnega uma. Zato bomo povsod, kjer je naseljena večja skupina zdomskih Slovencev, spomin na očeta deklaracije in deklaracijo samo strnili v skupno proslavo. Dokazali bomo na ta način, da nima prav, kdor trdi, da Slovenci svojih velmož ne cenimo. Izprijali bomo tudi, da ne prirejamo spominskih dni samo kakemu priznanemu pesniku, pisatelju ali drugemu umetniku, ampak tudi možu, ki se je proslavil kot politični voditelj v najtežjih trenutkih narodne zgodovine.

Zatorej hočemo spregovoriti o Evangelistu Kreku in v spomin priključiti nekaj najbolj značilnih potez njegove izredne osebnosti in njegovega ogromnega dela in uspehov, ki jih je dosegel. Vse pa bomo projecirali na politično, kulturno in gospodarsko ozadje slovenskega naroda iz tiste dobe, naroda zatiranega in osiromašene, ki mu je Krek tako zvesto in zmagovito služil. Ko je bil Krek (rojen 1. 1865 učitelju Valentinu Kreku pri Sv. Gregoriju nad Sodražico na Dolenjskem) še otrok, se je začelo obdobje velikih narodnih taborov. Največji je bil v Vižmarjih nad Ljubljano, ki se ga je udeležilo nad 30.000 ljudi. Bil je to poskus narodnih prebujalcev, da bi ljudstvo dvignili iz otopenosti in brezbriznega nezanimanja za probleme narodne skupnosti, na drugi strani pa učinkovito opozorili javno oblast na pravice in zahteve zatiranega naroda.

Vendar tabori niso dosegli svojega namena, deloma zato ne, ker med liberalno vzgojenim in versko negativnim vodstvom teh taborov in ljudskim množicami ni bilo tiste skrivne notranje vezi, ki jamči za uspeh; deloma pa tudi zato ne, ker so začeli pri vrhu, ne pa pri korenini z vzgojo naroda na terenu za bodoče naloge. Radi tega so šle teje taborov v nič, ljudstvo je padlo nazaj v otopenost, kulturno zaostalost in gospodarsko revščino ter čakalo rešenika, ki bo njihove probleme zagrabil z drugačnimi prireji. To nalogo je videl pred seboj mladi duhovnik Krek, ko se je vrnil iz dunajskega Avguštninega študijskega študija, obsejnim znanjem jezikov, seznanjen s českimi, slovaškimi, poljskimi, hrvaškimi in ukrajinškimi vodilnimi voditelji ter poln znanja, ki si ga je nabral s svojimi izrednimi talenti.

Doma je čakalo in upalo slovensko ljudstvo, narodnostno zatirano od nemških vlad, gospodarsko zanemarjeno in kulturno zaostalo, da se najde vodnik, ki ga bo izpeljal iz stiske. Močno oporo takemu upanju je dala znamenita socialna okrožnica Rerum novarum papeža Leona XIII. in mogočni prvi katoliški shod v Ljubljani 1. 1892, ki je prelomil s staro in udomačeno postrnjenostjo "očeta" Janeza Bleiweisa in odprl nove, sveže poglede in pot v narodovo boljše bodočnost. Ravno v tistem času je Evangelist Krek, dokončavi svojo obsežno izobrazbo in pripravo, zagrabil za narodno delo z vso mlado močjo, ogromnim idealizmom in voljo, da pomaga ljudskim množicam do narodnih in političnih pravic, do gospodarske neodvisnosti, socialne zaščite in večje izobrazbe širokih plasti. Tako se je zagrizel v svoje načrte in delo za narodov blagor, da je začel postajati v dobi svojega več kot 25-letnega delovanja vsem vse, in da je mogel ob njegovi prezgodnji smrti 1. 1917 vodilni pe-

snik tistega časa opravičeno zapeti, da slovenski narod "ko vzrl je poveljani obraz, pred možem tem spoznal je: To sem jaz." (Oton Župancič — Naša beseda) L. P.

BESEDA IZ NARODA

Spomini na Baragova dneva v Lemontu

CLEVELAND, O. — Mnogo se je že pisalo o Baragovih dnevih, ki smo jih slovenski romarji preživeli 3. in 4. septembra v Lemontu. Najkljub temu še jaz nekaj dodam.

Clevelandski privatni romarji smo skupaj potovali z dvema avtobusoma, organiziranimi po Baragovi zvezi pod vodstvom č. g. Viktorja Tomca. Ob začetku naše vožnje je bilo nebo nekoliko oblačno, a se je po kratkem času vse uredilo po naših željah. Čim smo se odpeljali iz Clevelanda, smo začeli v našem avtobusu moliti rožni venec. Po končanem rožnem vencu so začele ženske peti Marijine pesmi, kar je nam bilo v veselje in kratek čas. Med potjo so za nas vse potrebno preskrbele ga. F. Nemanich in ga. Josephine Trunk. Podobno se je godilo, ko smo se iz Lemonta vračali v Cleveland. Med potjo smo nepričakovano prehiteli avtobuse, ki so se v njih vozili clevelandski pevci "Korotana". Tako smo se začasno skupno vozili, kar je bilo nam v veselje in zabavo.

Ko pridemo v Lemont, smo našli več romarjev, ki so se že sprehajali po svojih željah. Kmalu smo zvedeli, da sta med nami škof Salatka in škof James A. Hickey, ki ga je spremljal č. g. F. Kosem. Prišel je čas svečane sv. maše, ki se je vršila v soboto, 3. septembra, zvečer pred franciškansko cerkvijo Brezjanske Marije. Sv. mašo je daroval škof Hickey, govoril pa je č. g. dr. Jože Gole. Z velikim zanimanjem smo ga poslušali, ko nam je mnogo lepega in zanimivega povedal o škofu F. Baragi. Večkrat je med govorom omenil, kako je bil škof F. Baraga ponižen in priljubljen. Sv. maša se je pričela v mraku in je bilo vse lepo razsvetljeno. Molitve sv. maše smo spremljali, kot bi bila to velika, popolna družina. Spremljala nas je lepo Marijino petje, kar je naše duše poživilo. Za trenutek sem si podpisani predstavljaj, da je to podobno Svetemu večeru, ko se vrši sv. maša popolno.

Po končani tej sv. maši smo se vsi navzoči pridružili dolgi procesiji z lučkami, ko se je ta pomikala po cesti skozi franciškanski park k Lurški Mariji. Med to procesijo smo molili rožni venec. Molili smo tudi za one, ki so bili bolni in se radi tega niso mogli udeležiti tega romanja. To me je zelo ganilo, pri tem sem se spomnil med ostalimi našimi bolniki tudi na našega dr. F. Blatnika. Ko smo se vsi zbrali pri Lurški Mariji, so bile tam pete litanije Mater božje. Tako smo pod Marijinim varstvom na lep način odšli k nočnemu počitku.

V nedeljo smo se že dopoldne z avtobusi odpeljali v Lemont, kjer je bilo že mnogo ljudi. Ti se so svojih željah sprehajali po franciškanskem gričku in se zatekali v cerkev. Nudila se je prilika za srečanja s prijatelji, ki se že dolgo nismo videli. Kot zmagovalec v tekmovalstvu sem se mudil pred franciškanskim dvorano, mi stisne roko poznana učiteljica Lojzka Verbič in mi reče: Vrtačnik, ali me ne poznate? Za hip se nisem znešel, a nato ji rečem: Ali ste vi učiteljica Lojzka Verbič? Nato se je začel pogovor. Zadnjikrat sva se videla leta 1945 v begunskem taborišču v Senegaliji. Lojzka Verbič je že v letih, a je kljub temu želela z ostalimi Slovenci skupno preživeti Bara-

gova dneva v Lemontu.

Nenadoma zapazim poslednje romarje iz Clevelanda, ki so se pripeljali s torontskimi romarji iz Milwaukeeja. Tam so imeli prejšnji dan občni zbor Tabora. Tako so se nam pridružili in skupno z nami praznovali Baragov dan. Hitro je prišel čas, ko smo se romarji pripravili za svečano sv. mašo v Baragovem parku. Vse to je bilo lepo in zanimivo videti. Bilo je zares pravilno organizirano, ko smo se skupno pomikali kot dolga procesija do določenega kraja, kjer se je darovala sv. maša.

Poleg nas so bile zastopane vse slovenske organizacije in razne javne ustanove. V velik ponos nam je bilo, ko smo imeli Indijance med nami. Ti so bili v indijanskih oblekah. Tudi mnogo Slovencev je bilo v narodnih nošah, zlasti ženske so nam bile v velik ponos.

Sv. mašo je daroval škof Salatka v prisotnosti še dveh drugih škofov in 30 duhovnikov. Prve besede škofa Salatke so bile v slovenščini: "Mir z vami." Nato je nadaljeval v angleščini. Med sv. mašo je bilo lepo petje. Zanimiv govor je imel pri tej sv. maši č. g. Victor Tomc. Z velikim zanimanjem smo ga poslušali, ko nam je mnogo lepega povedal o dobrih delih iz življenja škofa F. Barage v Ameriki.

Po končani sv. maši so nas Indijanci nekoliko kratkočasil in zabavali s svojimi indijanskimi običaji. Pri vsem so pokazali svojo ljubezen do narave in spoštovanje do Boga. Kmalu smo romarji odšli v dvorano šolskih sester na Mount Assisi, kjer so bili razni kulturni nastopi, navzoči pevski zbori so nas s svojim petjem kratkočasil in zabavali.

Za vse, kar smo doživeli v Baragovih dnevih v Lemontu, se moramo zahvaliti lemontskim franciškankam, zlasti p. Fortunatu Zormanu in p. Vendelinu Spodovu. Ne smemo prezreti Slovencev iz Chicaga, med njimi neumorne ge. Corinne Leskovar, ki radi tega ne bo v Baragovi zvezi nikoli pozabljena. Pri vsem delu ji je bil v pomoč mož dr. Ludvik Leskovar. Isto velja za pevski zbor "Korotan", ki je vedno med nami, ko imamo kako slovensko ali katoliško praznovanje. V Clevelandu imamo Baragovo zvezo, katere duhovni vodja je č. g. V. Tomc, njegov delavni pomočnik pa Joseph Zele. Omenjena bi vse žrtvovala za našo Baragovo zvezo.

Jože Vrtačnik

Novice z Zapada

SEATTLE, Wash. — Simfonični orkester v Seattleu začne novo sezono s serijo sobotnih koncertov za mladino vseh starosti. Na prvem koncertu 1. oktobra nastopa kot solist 16-letni oboist Peter Velikonja, ki bo igral Hummelovo skladbo za oboe in orkester pod vodstvom dirigenta Henry Holt. Nastop prvo srečanje Petra z orkestrom. Kot zmagovalec v tekmovalstvu mladih solistov je že lansko leto igral z istim simfoničnim orkestrom.

Koncem oktobra bo Peter ponovno nastopil kot solist s komornim orkestrom (Chamber Orchestra) v Seattleu.

Mladi glasbenik se ukvarja tudi s kompozicijo ter so njegove skladbe že predvajali na kanadskem radiju in na koncertih v Seattleu

D. D.

Dokument Amnesty International o razmerah v Sloveniji

Ciril Žebot

Ko je AMNESTY INTERNATIONAL letošnjega februarja objavila slovenskega sodnika Franc Miklavčiča za posebnega "jetnika prepričanja", je napovedala posebno analizo njegovega primera na podlagi izvirnih besedil obtožbe, sodbe in priziva. Ta analiza je pred kratkim bila objavljena in je tu ponatisnjena v slovenskem prevodu iz angleščine:

Katoliške cerkev v Sloveniji

"Protokol, ki sta ga leta 1966 podpisala jugoslovanska vlada in Vatikan, je privedel do večjega spoštovanja verskih pravic v Jugoslaviji, pa tudi do izboljšanja odnosov med cerkvijo in državo. Kazenski pregon duhovnikov. ki je spominjal na 50. leta, je po tem dogodku ponehal. Toda izboljšanje v 60. letih ni odpravilo različnih oblik preganjanja posameznih vernikov in duhovnikov. Vlada je skupno s krajevnimi oblastmi po tistem času izdala več navodil in neobjavljenih direktiv o verski vzgoji v šolah ter o ustanavljanju novih (verskih) skupnosti in cerkva. Stopnja izpolnjevanja in izboljšanja ustavnih pravic do svobode vesti, pa je spremenljiva od ene do druge jugoslovanske republike. Če primerjamo najnovejša poročila, ki govorijo o položaju svobode vesti in o preganjanju posameznih katoličanov v Srbiji, Hrvaški in Sloveniji, potem mora biti Amnesty International najbolj zaskrbljena nad to poslednjo (Slovenijo). Odnosi med oblastmi, klerom in katoliškimi intelektualci so v Sloveniji namreč dosegli novo raven, ki jo označuje preganjanje verske katoliške duhovščine in kazenski pregon katoliških intelektualcev v obdobju med 1975 in 1977.

Novi zakoni v Sloveniji in njihov učinek na svobodo vesti, pa na pravice in svobodo verskih skupnosti.

Člen 174, dopolnjene ustave Jugoslavije, ki je stopila v veljavo 21. februarja 1974, jamči svobodo vesti, svobodo verskih skupnosti, da opravljajo verske obrede, pravico do verske vzgoje in šolanja, pravico sprejemati finančno pomoč družbenih skupnosti in pravico do lastnine, v mejah, ki jih postavlja ustava.

Verske skupnosti so ločene od države. Izražanje vere v politične namene je neustavno. Toda s to klavzulo so jasno omejene prej navedene ustavne pravice in svobode vernikov, ker jo pogosto uporabljajo proti verskim skupnostim, ki organizirajo kulturne sešanke, športne prireditve, pevske zборе itd.

Osnovni jugoslovanski zakon o pravnem položaju verskih skupnosti iz 1. 1953 (dopolnjen 1965), je bil črtan 31. decembra 1971. Republike so tedaj prejele omejeno, pa vendar do določene stopnje neodvisno zakonodajno oblast. V Sloveniji je bil novi osnovni zakon o pravnem položaju verskih skupnosti, uveljavljen v svoji dokončni obliki šele 26. maja 1976. V naslednjem so navedeni členi, katerih se dotika delo Amnesty International.

Člen 2, ki sestoji iz treh pododdelkov, jamči enakopravnost vseh verskih skupnosti v Sloveniji, pravico ustanavljati verske skupnosti in pravico opravljati verske obrede.

Člen 4/1 jamči pravico vseh slovenskih državljanov do pripadanja katerikoli verski skupnosti ter svobode vesti, kot je jamči tudi ustava Jugoslavije (glej člen 174).

Člen 5 in 6 pa omejujeta svobodo in pravice, zajamčene s členoma 3 in 4, s tem, da proglašata, da je prepovedano izražanje vere v politične namene ter

so prepovedane take aktivnosti posebnega družbenega značaja. (Podrobnejše pojasnilo ni dano.)

Člen 10 proglašata, da smejo verske skupnosti ustanavljati samo semenišča za duhovnike.

Člen 12/4 pa proglašata pravico opravljanja verskih obredov v cerkvah in drugih primernih prostorih. Pododdelek 4 istega zakona pa dopušča, da neko cerkev zapro za zaščito zdravja ali javnega reda.

Navedbe verskega preganjanja in diskriminacije v Sloveniji

Iz številnih navedb preganjanja navadnih vernikov in duhovščine v Sloveniji, je mogoče sklepati, da obstaja razlika med zapisanim jamstvom svobode vesti in vladno prakso. Po izjavi ljubljanskega nadškofa Jožefa Pogačnika, so se pojavili težki problemi zaradi metod, ki jih krajevne oblasti uporabljajo proti vernikom in proti delovanju verskih skupnosti v Sloveniji. Marca 1977 je nadškof javno naštel sedanje težave, s katerimi so soočeni katoličani: dolgotrajna in birokratska procedura podeljevanja uradnih dovoljenj za gradnjo novih cerkva; stalno naraščajoči pritisk v korist ateistične vzgoje v šolah; in diskriminacija pri zaposlovanju vernikov. Številna poročila iz Zahodne Nemčije, Švice in Avstrije, na primer, navajajo, da slovenskim državljanom, ki so zaposleni v tujini in pošiljajo svoje otroke v tamkajšnje katoliške šole, groze, da jim bodo odvzeti potni listi. Različni verski viri pa trdijo, da so slovenski katoliški duhovniki, ki se iz tujine vrnejo domov, izpostavljeni raznemu nadlegovanju, ker so pomagali pri delovanju verskih skupnosti jugoslovanskih delavcev v zahodnih državah. Po neuradnih podatkih so od leta 1973-74 pa do 1977 nad 40 odstotkov slovenske duhovščine doletele razne administrativne represalije, kot globe zaradi uveljavljanja verskih predmetov, s čemer naj bi bili prekršeni carkinski predpisi, ali globe zaradi davčne utaje itd. Mnogi slovenski duhovniki v Zvezni republiki Nemčiji pa izjavljajo, da so postale pogosta oblika nadlegovanja razne grožnje, kot na primer obiski in zasliševanja s strani agentov tajne policije UDBE, ali pa obtožbe sodelovanja z emigrantskimi organizacijami. Vladimiru Truhlarju, bivšemu profesorju na papeški univerzi v Rimu, naj bi bili zaplenili potni list, obenem pa naj bi mu bili zagrozili z resnimi posledicami, če bi še vnaprej sovražno deloval. Zdi se, da je dal povod za te grožnje Truhlarju njegov govor ob stoletnici rojstva Ivana Cankarja, slovenskega pisatelja in intelektualca, v katerem je Truhlar komentiral omejevanje svobode vesti. (Dr. Truhlar je medtem umrl — C.A.Z.)

Uradno stališče slovenskega vodstva do katoliške cerkve

Slovenska občila, zlasti publikaciji "Politika" in "Varnost", objavljajo po letu 1975 izjave višjih partijskih funkcionarjev o katoliški cerkvi v Sloveniji. Zdi se, da te izjave potrjujejo navedbe o represivnih ukrepih proti duhovnikom in vernikom v Sloveniji. Tako na primer je Franc Setine, tajnik Izvršnega komiteja Centralnega kameteja Lige komunistov Slovenije, 24. septembra, v govoru v nekdanjem koncentracijskem taborišču Ravensbrück kritiziral Cerkev in katoliške intelektualce, ter obtožil katoliško hierarhijo v Sloveniji. Nekatere pripadnike katoliške cerkve in katoliške intelektualce je obdolžil, da ku-

jejo zarote z idejami fašistične

ga izvora ter jih je označil za neo-belgardiste. Tajnik slovenske Komunistične partije, Franc Popit, pa je junija 1976 izjavil, da bi katoliška cerkev utegnla podpirati kak bodoči val terorizma v Sloveniji. Podrobnosti pa niso bile navedene. Popit je tudi zatrdil, da je Komunistična partija delno izpolnila svoje progresivno vlogo s tem, da je razpustila številne pevske zборе, skupine Rdečega križa in športne klube, ki so služili kot instrument katoliške cerkve ter ovirali delovanje političnega sistema v Sloveniji.

Zadeva Edvard Kocbek

Zdi se da je na stališče slovenskega partijskega vodstva do cerkve močno vplivala tako imenovana "Kocbekova afera".

Jeseni 1975 je Edvard Kocbek, pesnik in učitelj, ter v resnici mentor katoliške mladine v Sloveniji, objavil intervju v kulturno-literarni reviji *Zaliv*, ki izhaja v slovenskem jeziku v Trstu.

Kocbek, ki je poznan po svoji udeležbi v jugoslovanskem partizanskem gibanju pod vodstvom maršala Tita ter kot minister za kulturo in vzgojo v po vojni Sloveniji, je govoril o masevniških pokolih, ki so se primerili leta 1945. Kocbek je navedel, da so jugoslovanski partizani pomorili 12.000 Slovencev, ki so jim jih izročile britanske in ameriške zavezniške sile. Med temi 12.000 Slovencev naj bi bili delno posamezniki, ki so se borili z nacističnimi okupacijskimi četami in delno katoličani, ki so nasprotovali i komunizmu kot takemu. Zdi se, da je dal Kocbek to izjavo potem, ko se je več višjih slovenskih duhovnikov pritožilo nad ravnanjem s katoličani v Sloveniji. Kocbek pa je z drugimi nekomunističnimi člani Osvobodilne fronte, ki so se med vojno borili s partizani, ponovno izrazil slovenskim partijskim voditeljem svojo zaskrbljenost nad okrnjevanjem ustavnih pravic katoličanov. Zdi se, da slovenski katoličani smatrajo, da so jih partizani prevarali, čeprav imajo tudi oni zasluge za broj proti nacistični okupaciji. Dejstvo je, da je bila Osvobodilna Fronta v Sloveniji v mnogih pogledih pluralistično politično gibanje. Združevala je komuniste, krščanske-socialiste in levo krilo Sokola, liberalne patriotske organizacije. Po Dolomitski pogodbi, februarja 1943, pa so si komunisti podredili krščanske socialiste, med katerimi so bili Kocbek, sodnik Miklavčič iz Ljubljane in časnikar Blažič.

Sokolska skupina je imela v tem času manj izdelan političen program, ker se je zanašala na različne politične filozofije, izhajajoče iz francoske revolucije. Dolomitska pogodba pa je bila odločilen dokument, s katerim so komunisti utrdili svojo politično moč in svojo avantgardno vlogo v Osvobodilni fronti. Iz Kocbekovega intervjuja je mogoče razbrati, da so komunisti igrali pomembno vlogo v odporu nacistom, da pa zaslužijo enako mero zaslug tudi krščanski socialisti. Ko se je razvedelo o pokolih vojnih ujetnikov, so mnogi krščanski socialisti zapustili Slovenijo in odšli v emigracijo. Ko je bil v *Zalivu* objavljen Kocbekov intervju je slovenski tisk začel proti njemu kampanjo, ga označil za izdajalca in obtožil, da malič zgodovinska dejstva o Osvobodilni fronti. (Delo, 18. okt. 1975 in 2. maj 1976, *Naši razgledi*, 20. junij 1975, *Naša obramba*, 24. okt. 1975.) Po poročilih je bil Kocbek tudi večkrat zasliševan in stalno nadlegovan. Tudi mu ni bilo dovoljeno, da bi v kateremkoli uradnem jugoslovanskem časopisu objavil svoj zagovor.

Viktor Blažič, katoliški časnikar pri *Delu* in Kocbekov učencec, pa je v številki november-december 1975 tržaškega *Zaliva* (Dajle na 3. strani)

KULTURNA KRONIKA

Kipar France Gorše
80-letnik

Rodil se je 26. septembra 1897 v preprosti kmečki koči v Zamoštem pri Sodražici na Dolenjskem slovenski kipar France Gorše, največji likovni umetnik med nami v emigraciji, ki te dni obhaja 80-letnico svojega življenja. Veseli smo, da moremo ugotoviti, da je ta častitljivi življenjski jubilej našega umetnika še v polni ustvarjalni delavnosti, kljub temu, da je pred kratkim preživel težko operacijo noge, na kateri je bolehal vse življenje. Sam namreč pravi, da je v desetem letu skoraj ohromel na obe nogi za kostno boleznijo in so tedaj vsi mislili, da ne bo preživel mladosti, pa slavi svojo 80-letnico prav sedaj, kot — papež Pavel VI., ki se je rodil istega dne.

Njegov oče je bil knjigovez, ter je mladi France, ki je hodil v sodražsko šolo, prebiral knjige in ob ilustracijah poskušal svoj risarski talent. Zato so ga po ljudski šoli poslali v Srednjo tehnično šolo v Ljubljano, kjer je pod vodstvom prof. Repiča končal kiparski oddelek tik pred prvo svetovno vojno. Moral pa je za štiri leta na vojno, ki jo je preživel brez večjih nesreč. Po njej se je leta 1920 vpisal na Umetniško šolo v Zagreb, kot eden prvih slovenskih učencev te akademije, ki ji je bil rektor svetovno slavnega kipar Ivana Meštroviča. Tam je odlično končal prve letnike pri prof. Valdecu in Frangešu, nakar ga je sprejel mojster Meštrovič v svojo mojstrsko šolo, katero je sklenil s prav dobrim uspehom in dobil od profesorke zbora je bil predlagan za nadaljnje šolanje v Parizu, toda Francozi so zaradi vojne v Alžiru unikičili vse inozemske štipe. Odšel je zato v Italijo ter se "šolal" v muzejih in galerijah ob klasičnih italijanskih mojstrih (predvsem v Firencah).

Tedaj je ostal nekaj let v Italiji, kjer je bil njegov brat župnik v Vremah pod Divačo. Kmalu se je preselil v Trst, si tam napravil delavnico v neki zapuščen avtogaraži, kjer je tudi stanoval. Družil se je s tedanjimi primorskimi umetniki (Piloni, Černigojem itd.). Dobil je tu prva naročila ter je v Trstu ostal do leta 1930. Tam je imel tudi svoje prve razstave (v Gorici, v Trstu, v Benetkah), kjer je povsod dosegal uspehe. Tone Kralj je tedaj slikal cerkve po Primorskem, France Gorše pa izdeloval zanje svoje prve večje kipe, kakor so razpelo pri Sv. Petru v Gorici, Brezmadežno v Trnovem pri Ilirski Bistrici in v Opatjem selu, Angel miru pri sv. Ivanu pri Devinu itd. Takrat so ga smatrali za primorskega umetnika, dokler se ni preselil leta 1930 v Ljubljano, kjer se mu je odprlo novo polje.

Ljubljanska občina mu je odstopila za delavnico tivolski paviljon na "bajerju", kjer je bila poleti čolnarna, pozimi pa drsališče. Tam je oblikoval v kip in les svoje umetniške vizije, znane umetnine kakor so Dva pajdasa, Materinstvo, Pastirček, čudovito ekspresivni Pridigar, kipe svetnikov za cerkev v Kranju itd. Tudi portrete svojih prijateljev (F. Vodnika, B. Magajne, F. Bevka...) pa škofa Sedeja za cerkev v Cerknem, Stritarja za spominsko ploščo v Podsmreki itd. Od leta 1936 je imel svojo delavnico v znanem Kolizeju ob Gosposvetski cesti

(last Heinricharjev), kjer je bil do emigracije leta 1945. Tu je ustvarjal svoja glavna dela iz ljubljanske dobe, kakor npr. monumentalna kipa Industrija in Kmetijstvo za novi parlament v Beogradu, portrete Matije Murka, Prešerna, Prijatelja, škofa Rožmana itd.; številne nagrobne (kot npr. Pieta za rodbino Ložar, ali Pieta za Debeljakovo grobnico v Škofji Loki). Poleg tega pa mnogo kipov svetnega in religioznega značaja, ki so polnili njegove razstave v Ljubljani in drugod. Tedaj je namreč mnogo razstavljal v Ljubljani in v okviru skupine Treh (A. G. Kos, M. Maleš in F. Gorše) in drugih.

Prav v tem času (1938), ga je prvi monografsko predstavil občinstvu dr. R. Ložar, ki je temeljna strokovna publikacija o Goršetu kot umetniku in analizi njegovega dela (pred 40 leti!).

Med drugo svetovno vojno je v svoji delavnici (v Kolizeju) ustanovil svojo privatno likovno šolo, iz katere je izšel npr. M. Tršar, T. Kramolc in drugi. Tam je tedaj ustvaril svoje značne študije o Kocliju in sv. Cirilu in Metodu, knezu Valuku itd. ter je doživel svojo drugo publikacijo o svoji umetnosti, ki jo je napisal dr. F. Šijanec (Kipar F. Gorše).

Dne 5. maja 1945 pa je z drugimi emigriral v svet, kajti — kakor je zapisal: "Svoboda duha je poleg življenja in zdravja najvišje postavljena vrednota." (Zbornik SS 1965, 169.)

Zivel je kot vsi begunci po naših taboriščih v Celovcu, Monagu pri Trevisu, Forliju in Serviglianu. Prišel je "slučajno" v Trst ter ostal tam kot profesor risanja in umetnostne zgodovine na slovenskih srednjih šolah, ki jih je vodil pok. dr. Baraga. Leta 1952 se je preselil v ZDA, v Cleveland, kjer se je uvrstil z Mauserjem med najvidnejše slovenske umetnike.

V Ameriki je razvil svojo najvišjo delavnost in žel največje uspehe. Doživel je to, kar si je že nekdanj želel, da bi mu bilo dano popolnoma opremiti kakšno cerkev in v polni svobodi. Tako je opremil ob slovenski cerkvi v Torontu, pa še druge v Dakoti in Minnesoti. Napravil je monumentalne reliefe za Slovensko kapelo v Washingtonu in tudi sicer mnogo kompozicij, predvsem pa portret škofa Barage, škofa Rožmana (snel mu je tudi posmrtno masko), senatorja Lauscheti, Meštroviča, Mauserja itd. Tudi mnogo obrazov privatnikov itd. Mnogo kompozicij na svetne motive, še več pa na religiozne, med katerimi imajo posebno mesto njegovi Križevi poti, ki jih je ustvarjal vedno na novo z nezmanjšano notranjo silo. In to v mavcu, bronu, lesu in železu, zlasti v orešču, ki se mu je v tej dobi posebno priljubil. To delo v ZDA ponazoruje predvsem lep izdan album njegovih tedanjih del v angleščini pod naslovom Sculptor France Gorše, ki mu ga je izdala leta 1970 Studia Slovenica VIII/72 v uredništvu J. Arneža in R. Večerina z dodatnimi sodbami umetnostnih zgodovinarjev R. Ložarja in F. Šijanec iz prej omenjenih študij. Ta album je predstavil Goršeto delo angleškemu svetu.

V ZDA je Gorše imel več razstav, bodisi samostojno bodisi v zvezi kluba Lok, ki ga je ustanovil on, ali z drugimi slovenskimi slikarji (T. Kramolc). Tudi je razstavljal v vodilnih ameriških galerijah, zlasti potem, ko se je preselil v New York.

Po letu 1970 pa se je primaknil bliže domovini, na slovensko Koroško, kjer se je najprej naselil pri pok. inž. L. Muriju v Kortah, pozneje pa si priredil

Dokument Amnesty International
o razmerah v Sloveniji

(Nadaljevanje s 2. strani)

objavil svoj članek. V njem je s psihološkega in verskega stališča razpravljal o individualni in narodni pravici do samoodločbe. Zapisal je, da ima vsak posameznik in narod pravico vzdrževati svoje lastne kulturne in verske tradicije. Navedel je dalje, da bo vsako prekinjanje tega razvoja sprožilo nezdovoljstvo v slovenskem narodu ter je pri tem navedel točasno kršenje osnovnih človekovih pravic v Sloveniji.

Na osnovi tega članka je bil Blažič 11. junija 1976 v Ljubljani aretiran. Razprava proti njemu se je vršila 16. septembra na okrožnem sodišču v Ljubljani in obsojen je bil na dve leti zapor, pod obtožbo sovražne propagande. (Art. 118 KZ.) Po prizivu na Vrhovno sodišče mu je bila kazen znižana na 16 mesecev. Blažič je zdaj v zaporu v Dobu.

Franc Miklavčič, sodnik iz Ljubljane in pristaš Edvarda Kocbeka, je v *Zalivu* objavil članek, v katerem je zagovarjal Kocbeka. Obtožnica proti Miklavčiču pa zasluži še posebno pozornost, ker jasno dokazuje ne le kršenje pristojnih členov Deklaracije Združenih narodov o človekovih pravicah, temveč tudi kršenje osnovnih načel pravosodja.

Prva razprava proti Miklavčiču se je vršila od 12. do 15. oktobra 1976 na okrožnem sodišču v Kranju. Spoznan je bil za krivega v smislu treh točk obtožnice in obsojen na pet let in

svoj lastni dom v Svečah. Tam ima svoj stalni razstavi prostor in svoj novi dom, kjer dela še danes. Od tam opremila naša cerkva po slovenskem zamejstvu (Koroška, Primorska in Goriška), pa tudi po Gorenjskem (Poljane itd.). V domovini so mu hoteli prirediti v Kostanjevici retrospektivno razstavo, pripravili so monumentalni katalog s študijo prof. Steteta, toda preden je bila razstava odprta, so mu jo — zaprli. Katalog pa je prišel v naše roke in poleg Ložarja, Šijanec in ameriškega albuma predstavlja najlepšo zbirko njegovih stvaritev.

Še in še bi lahko naštevati dela kiparja F. Goršeta, predvsem pa bi morali označiti podrobneje njegov umetniški razvoj in pomen. Zato pa tu ni prostora. Njegov razvoj je šel iz vidnega Meštrovičevega vpliva v svojo lastno podobo in v iskanje vedno novih izraznih sredstev. To del je biti in ostati vedno mlad, tudi sedaj v svoji častitljivi 80-letnici, kakor pričajo najnovejša dela.

Pri tem pa nismo omenili njegovih risarskih del, risb in grafik, pa knjižnih ilustracij, kot jih poznamo že od Jahnovih Bobrov naprej. Tudi njegovega publicističnega dela, poročevanja in ocen. Hoteli smo s temi člankom poudariti samo mnogovrstno delo tega našega emigrantskega umetnika, ki mu v kiparstvu ni para med nami, pa še mimogrede njegov pomen za razvoj slovenske likovne umetnosti. Štiri knjige o njem to pričajo dovolj.

S. S.

France Gorše je sodeloval pri našem listu, ko je živel in delal v Clevelandu, z linoreži, pa tudi s pisanimi sestavki. Tekom svojega življenja v New Yorku je bil nekaj časa skoraj redni dopisnik in poročevalec za Ameriško Domovino.

Ko obhaja 80-letnico svojega na delu in uspehih bogatega življenja, mu prijateljsko čestitamo in želimo še mnogo novih uspehov, pa se mu tudi toplo zahvaljujemo za njegovo sodelovanje pri našem listu.

A. D.

osem mesecev strogega zapor. Umaknjena pa je bila obtožba v smislu člena 314, par. 1, jugoslovanske kazenske zakonika, o zlorabi uradnega položaja.

Obtožba "sovražne propagande" (art. 118, pr. 2 JKZ), je zasnovana na članku, ki ga je Miklavčič objavil marca 1976 v listu *Zaliv* in kulturni reviji *Zaliv* (št. 53/54) in v njem zagovarjal Kocbekova stališča o povojnem delovanju jugoslovanske Osvobodilne fronte. Ta članek tudi analizira resnični zgodovinski in pravni kontekst izjav, ki jih je Kocbek objavil o pokolu Slovenije leta 1945. Kar pa se tiče zapornega značaja tega dokumenta, je — kot poročajo — direktor centralne ljubljanske knjižnice, izpovedal nasprotno.

Skupno kazen, osnovano na vseh treh točkah obtožnice, 5 let in 8 mesecev zapor, ki jo je izreklo okrožno sodišče v Kranju 15. oktobra 1976, je Vrhovno sodišče na drugi priziv znižalo na 2 leti in 6 mesecev. Zanimivo je seveda, da je bil Miklavčič obsojen za "zločin", ki naj bi ga zagrešil Kocbek, ko je izrekel svoje mišljenje o pokolih leta 1945. Kocbek sam pa ni bil zaprt, pravtako tudi ne druge štiri osebe, ki so na razpravi priznale, da se tudi one strinjajo z idejami, ki so navedene v Miklavčičevem dnevniku in ki so bile obravnavane na njihovih domovih.

Povzetek

Dokazni material, zbran v tem dokumentu o verskem preganjanju v Sloveniji in o aretaciji dveh katoliških intelektualcev, Miklavčiča in Blažiča, kaže na odločno stališče, ki ga je vlada zavzela proti svobodi izražanja in vesti, ki ju jamči

VESTI
IZ SLOVENIJE

Razstava

Na 1. slovenski razstavi domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu so poddelili več odličij in priznanj za gorenjske izdelke.

Med najbujše so uvrstili razne čipke, gorjuške pipe, pisala za trnice, steklo, kroparsko okovje, tlakovce, dražgoški kruhek, kranjske cekarje in komat.

Celovski maturanti
v Ljubljani

Kot že nekaj let so tudi letos maturanti celovške slovenske gimnazije na povabilo kot gostitelji Republiškega komiteta za vzgojo potovali dva tedna po Jugoslaviji skupaj s petimi profesorji. Svojo pot so zaključili v Ljubljani 5. septembra.

Ljubljansko "Delo" je prineslo o tem kratko poročilo, ki ga je zaključilo takole: "Čeprav dobro vedo, da si bodo morali pravice izboriti sami, so odhajali iz matične domovine prežeti z novo, večjo zavestno podporo."

Ljubljana in Beograd sta glasna v obrambi pravic koroških Slovencev, žal pa ne gresta preko besedi. Na te ne dajo dosti ne v Celovcu in ne na Dunaju. Če ne bodo odločnim besedam sledila v Ljubljani in Beogradu tudi odločna dejanja, potem bodo morali Slovenci na Koroškem "si sami izboriti" svoje pravice.

Krško obhaja 500-letnico
mestnih pravic

Krško ob Savi obhaja letos 500-letnico prejema mestnih pravic. Glavna proslava bo 15. oktobra. Za to priložnost so očistili in obnovili večje število hiš sredi mesta. Na trgu bodo postavili ob tej priložnosti spomenik Matiji Gubcu, vodniku velikega hrvaško-slovenskega kmečkega upora.

Tretja točka obtožnice (art. 320, par. 1) pa naj bi bila dodana šele nekaj tednov po Miklavčičevi aretaciji, ter navaja nepooblaščen razdeljevanje priloge 2. številki jugoslovanskega ted-

nika Varnost, ki ga izdaja slovensko notranje ministrstvo, Kocbeku in nekaterim drugim njegovim znancem. V tej prilogi Varnosti naj bi bil objavljen govor Mitje Ribičiča, visokega partijskega funkcionarja v Jugoslaviji. Obtožnica navaja, da je bila ta številka državna tajnost, katere ne bi smeli dobiti v roke ljudje, ki bi lahko resno škodovali ugledu Jugoslavije. Zdi se, da se to nanaša na Kocbeka, ki je bil v času, ko je prejel ta dokument, že pod stalnim policijskim nadzorom ter so proti njemu že pripravljali obtožnico, ker je v intervjuju za *Zaliv* govoril o pokolu Slovenije leta 1945. Kar pa se tiče zapornega značaja tega dokumenta, je — kot poročajo — direktor centralne ljubljanske knjižnice, izpovedal nasprotno.

Ukrepi, ki jih je slovensko pravosodje podvzelo proti Miklavčiču in Blažiču, ki sta samo izvajala svojo pravico do svobode izražanja, kot jima jo jamči jugoslovanska ustava, zato povzročajo resno zaskrbljenost Amnesty International."

Izredni pomen

Kot je razvidno iz objavljenega dokumenta, je AMNESTY INTERNATIONAL Miklavčičev primer postavila v širši okvir analize razlik med ustavnimi in pravnimi položajem cerkva v Jugoslaviji na eni strani ter dejanskim režimskim postopanjem s slovensko cerkvijo, njenimi duhovniki in verniki na drugi strani. Pomembnosti tega zajetnega prikaza razmer v Sloveniji od strani tako nepristranske in ugledne mednarodne ustanove, kot je AMNESTY INTERNATIONAL, ni mogoče precenjevati. Zato je ta dokument zaslužil, da je v celoti objavljen tudi v slovenski — v jeziku dežele in ljudi, za katere gre.

*) NB. Razna tiskovna poročila, ki so navajala, da je ta obtožnica zasnovana na 15 zvezkov obsegačem Miklavčičevem dnevniku, ki zajema obdobje od leta 1939-1976, so bila zmotna.

COLONIAL \$48,500

We found this home in a lovely neighborhood in Euclid, full basement, 3 bedrooms, enclosed porch, formal dining room, spacious kitchen, 1½ baths and a 2 car garage. Yard fenced. Very nicely landscaped. Call us today.

BUNGALOW \$52,900

Indian Hills is lovely and there is a beautiful park like yard surrounding this home. Full divided basement, 4 bedrooms, fireplace, formal dining and kitchen eat area. It also features a lovely Florida room. Loads of storage area plus 2 car attached garage.

JO ANNE HALL REALTY
951-0522

(149)

FOR SALE

Large 3 bedroom Colonial, living room, formal dining room, eat in kitchen. Enclosed porch plus patio. Full basement; finished recreation room, 1½ car garage, fenced in yard. Appliances and dining room set negotiable. On 29915 Phillips Ave., near Shoregate Shopping Center. Call 585-2584.

(150)

BY OWNER

For sale, large custom brick on one plus acres. Exceptional quality. 90's. Call 289-6633.

(149)

House or Sale

Open house on Sunday, October 9th, from 2 to 5 p.m., 14209 Sylvia Ave. St. Jerome-St. Mary parish, clean, neat bungalow with two bedrooms, basement, semi-finished second floor, detached garage. Nice yard with flowers. \$35,900.

WEBSTER REALTY

28949 Euclid Ave. 944-3300

(149)

Lastnik prodaja

enodružinsko hišo s tremi spalnicami, garažo, parcelo 70x110 s sadnim dnevjem, v okolici E. 185 St. Cena v srednjih 30-tih. Kličite 481-0286 ali 531-2598.

(149)

Stanovanje oddaja

Trisobno stanovanje s preprogi, spodaj, oddaja starejšim osebam. Kličite tel. 361-6472.

(148)

Dvostanovniška hiša

Dvostanovniška hiša, 2 spalnice, spodaj, 2 spalnice zgoraj, garaža, je naprodaj. Kličite 391-7349.

(148)

Novi zidani ranči

V Willowicku nedaleč od Lake Shore Blvd. so v gradnji novi zidani ranči s 3 spalnicami, v celoti podkletni. Kličite za pojasnila

UPSON REALTY

UMLA
499 E. 260 St. 731-1070
Odprto od 9. do 9.

(149)

ORIGINAL ANTIQUE MAPS

FOR SALE — Carriola and Histria, Circa 1600, Ducatus Carriola and Histria, Circa 1700. Framed and highly decorative. Call evenings 331-8471.

(149)

Hiša naprodaj

Enostanovniška hiša je na prodaj v okolici Sv. Vida. Kličite 391-3059

(149)

Garažna prodaja

Različne rabljene in odvisne stvari bodo naprjday na 1234 E. 59 St. vsak dan od 12. do 5. popoldne.

(148)

Pohištvo naprodaj

Hladilnik, zofa, preproga, ženska oblačila meje 13 in 15 ter drugo je naprodaj na 6714 Bliss Avenue zgoraj.

(149)

Help Wanted

Barmaid wanted
BARMAID, part or full time, for work at friendly tavern with primarily newspaper trade. Call Tom, after 5 p.m. at 566-9950.

(149)

MALI OGLASI

For Sale

Westinghouse electric floor scrubber, polisher and rug cleaner. First \$10 takes it home. Call Jim at 361-4088.

1975 Chev. Camaro
16,000 miles. Call after 7:00 p.m. — 381-1318.

(x)

(x)

Dr. Ivan Pregelj:

MLADA BREDA

POVEST

V resnici sicer ni bila Anica dobra, ali videti je res bilo, da ponehuje vročina. Hanca pa je že stopila iz sobe. Marjanica je stekla za njo in jo peljala v svojo sobo. Tam je rekla Marjanici:

"Če ne pride kaj vmes, ne bo umrla, ne! Ti pa me zbudi ob štirih. Že v trgu so me sledili, ne maram, da bi me prijeli še enkrat."

V naslednjem trenutku je ležala in Marjanica jo je slišala smrčati. Vrnila se je k bolnici in ni mogla priti do pravih misli. Vse se ji je zdelo tako čudno. Videča, da Anica res pokojno leži in ne blazni več, je docela verjela Hanci. Tembolj pa se je Marjanica čudila, kako da je bila Hanca zaprta. Zakaj naj jo zapro? Sklenila je, da jo povpraša poprej, ko pojde v stran. Obenem je pomislila, ali bi ne bilo prav, če bi ji povežala kos krupa in steklenico pelinova v ruto, da bi imela po poti vsaj za "proti mrazu". Stori la je to. Ob štirih pa je zbudila Hanco. Ta je prišla še enkrat k bolnici in dejala:

"Ni sile, ta bo še plesala!" Marjanica jo je spremila do vrat. Tedaj ji je rekla Hanca:

"Nič ne pravi, da sem bila tu."

"Zakaj?" je vprašala Marjanica.

"Zato," je rekla trdo Hanca. Marjanica pa je odvrnila:

"Pa ne bom, Hanca!" In stisnila ji je sveženj v roke in se pri tem ojunčila:

"Čilej, Hanca, Bog ti plačaj! Zakaj pa so te zaprli?"

"Zato, ker so ljudje hudobni," je dejala ona, "rekli so, da sem zastripila mlado Sredkovo v Selu, pa me še zraven ni bilo. Tako je, vidiš!"

"Kako so mogli reči kaj takega?" je tožila Marjanica.

"Naročila sem, naj ji dajo," je govorila Hanca, "takih jagod skuhati, pa ji skuha jo volčjih. Pa so potem zvrgli na me in sodnik je verjel. Pa so me zaprli v norišnico, češ da sem neumna. Jaz, pa neumna." In glasno se je zasmejala in celo v temi je bilo videti njene zdrave zobe.

Hip pozneje je že bila doli na cesti.

Mladi Čarga je bil vstal zgo-daj in se odpravil peš v mesto.

Tam pri mlinu ob brvi je zagledal črno ženo, ki mu je prihajala naproti. Slišal je njen veseli smeh.

V istem hipu je prešla mimo. "Dobro jutro!" je rekel mož, žena pa ni odvrnila nič. Toda mož je slišal prav dobro, kako se je smejala in govorila sama zase.

Tedaj se je mož plaho ozrl in videl, da gleda žena sredi ceste za njim, ali vsaj zdelo se mu je tako. In skoraj groza ga je bilo.

"Coprnica!" je pomislil in začel hiteti. Hanca pa je še za hip postala sredi ceste, zamahnila nato z roko proti Peči in zamrmrala nekaj in nato odhitela proti vasi.

Še nekaj drugega izrednega se je bilo dogodilo v tej noči. Dogodilo pa se je bilo Luki. Ko se je vrnila Marjanica po stopnicah, pospremlivši Hanco, je našla na vratih v Aničino sobo Luko in se zelo prestrašila, ker ga sprva ni spoznala. Ko pa ga je prepoznala, je rekla:

"Kaj, ti si? Kaj pa hočeš tu?"

Ali Luka jo je prijel za roko, se nagnil k njej in vprašal:

"Lepo te prosim, Marjanica, povej mi, kdo je bila?"

Tedaj se je Marjanica domislila, da ji je Hanca prepovedela govoriti o njej in je skomizgnila z ramama, češ da ne razume, o čem govori Luka. Toda Luka se ni dal oplašiti in je dejal:

"Videl sem jo. Pri naši mladi je sedela in v tvoji postelji je spala. Za sveto ime božje, Marjanica, povej mi, kdo je bila!"

Marjanica se je hudo razjezila in dejala:

"Radovedni dedec ti, pa bi jo bil vprašal, če si jo videl, prav res." In ko jo je Luka še vedno nadlegoval, se ga je otresla, češ da ga ne sliši. Tako ga je pustila v nekake vrste obupu in odšla k Anici.

Luka pa se je zavlekel nekam v podstrešje, sedel na tla in podprl glavo z rokama. Tako je sedel dolgo. Zdelo se je, ko da se stresa njegovo staro telo pod težo tajne holi, ki divja v njegovem srcu, in morda bi bil pri dnevnih luči videl ta ali oni celo solze v njegovih očeh in slišal, da šepeta: "Njena mati, njena mati." Videl bi, da mu je bilo dano pogledati v dušo tega stadera, revnega človeka, nekaj

davnega, prošlega, podobnega sem," se je smejala žena s svojimi snežnobelimi zobmi, "moja je vsa od nohtov do las. Kaj, ali ni zala moja hči?"

Pa je sedel med vozniki tudi Luka. Vsi so vedeli, da je Luka samostojen mož, da ima hišo in premoženje, medtem ko so bili oni sami le hlapci v službi drugih. Niso ga zato skoraj niti šteli med se. Tako se je zgodilo, da je Luka ponajveč vozil sam in pil tudi sam. Zunaj v kuhinji je sedel k mizi in gledal na domačo hčerko, ki je pomivala posodo. Vozniki v sobi so se robato šalili z gostilničarko, Luka pa je sedel zase in ni govoril mnogo.

Pa je rekla mati hčerki nekega dne:

"Veš kaj, prezgovoren pa ni ta Luka, ne!"

Hčerka je zardela do ušes in molčala.

"Ti," je nadaljevala mati, "če bi ne bil tako samsvoj, ne bi rekla nič; nič napačnega ne sli-

"Nisem je ukradla, pa je ni-

sem," se je smejala žena s svojimi snežnobelimi zobmi, "moja je vsa od nohtov do las. Kaj, ali ni zala moja hči?"

Pa je sedel med vozniki tudi Luka. Vsi so vedeli, da je Luka samostojen mož, da ima hišo in premoženje, medtem ko so bili oni sami le hlapci v službi drugih. Niso ga zato skoraj niti šteli med se. Tako se je zgodilo, da je Luka ponajveč vozil sam in pil tudi sam. Zunaj v kuhinji je sedel k mizi in gledal na domačo hčerko, ki je pomivala posodo. Vozniki v sobi so se robato šalili z gostilničarko, Luka pa je sedel zase in ni govoril mnogo.

Pa je rekla mati hčerki nekega dne:

"Veš kaj, prezgovoren pa ni ta Luka, ne!"

Hčerka je zardela do ušes in molčala.

"Ti," je nadaljevala mati, "če bi ne bil tako samsvoj, ne bi rekla nič; nič napačnega ne sli-

"Nisem je ukradla, pa je ni-

sem," se je smejala žena s svojimi snežnobelimi zobmi, "moja je vsa od nohtov do las. Kaj, ali ni zala moja hči?"

Pa je sedel med vozniki tudi Luka. Vsi so vedeli, da je Luka samostojen mož, da ima hišo in premoženje, medtem ko so bili oni sami le hlapci v službi drugih. Niso ga zato skoraj niti šteli med se. Tako se je zgodilo, da je Luka ponajveč vozil sam in pil tudi sam. Zunaj v kuhinji je sedel k mizi in gledal na domačo hčerko, ki je pomivala posodo. Vozniki v sobi so se robato šalili z gostilničarko, Luka pa je sedel zase in ni govoril mnogo.

Pa je rekla mati hčerki nekega dne:

"Veš kaj, prezgovoren pa ni ta Luka, ne!"

Hčerka je zardela do ušes in molčala.

"Ti," je nadaljevala mati, "če bi ne bil tako samsvoj, ne bi rekla nič; nič napačnega ne sli-

"Nisem je ukradla, pa je ni-

(Dalje prihodnjič)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Carst Memorials
Kraška kamnoseška obrtEDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA
NAGROBNIH SPOMENIKOV
5425 Waterloo Rd. 421-2237

V blag spomin

OB 17. OBLETNICI
ODKAR JE UMRLA NAŠA
PRELJUBA MAMA

AGNES BUKOVEC

Izdihnila je svojo plemenito dušo
dne 3. oktobra 1960V miru božjem zdaj počivaj,
draga, nepozabna nam,
v nebesih rajsko srečo uživaj
do svidenja na vekomaj.Počij od hudih, težkih let,
preblogo mamino srce;
ko zadnje trombe zadone,
veseli snidemo se spet.

Zalujoci:

RUDOLPH, ANTHONY,
CARL — sinovi
KATHERINE, JOAN
MARGARETH — snaha
VNUKI in VNUKINJE

Cleveland, O. 6. okt. 1977.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

vsaki slovenski hiši

UNITED/TORCH
is the United Way

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši,
najveselejši in najlepši dan
Tvojega življenja.Poročna vabila, s katerimi boš
povabila k temu velikemu dogodku svoje
sorodnike, prijatelje in drage znanke, so
največje važnosti.Poročne predpriprave zahtevajo
ogromno časa in skrbi.Pridi k nam in izberi poročna
naznanila iz pravkar dospelih najnovejših
katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik,
papirja in črk.Naše cene so zmerne, postrežba
uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103BISHOP BARAGA ASSOCIATION
Cleveland ChapterWe offer these memberships in the
BISHOP BARAGA ASSOCIATION

Annual	\$5.00
Sustaining	\$10.00
Life (individual or family)	\$50.00
Life (institutional)	\$100.00

By enrolling now, you can help us in our work to raise this humble Missionary Bishop from Slovenia to the highest honor that can be bestowed by the Church.

Enclosed is \$.....

for my membership.

Name

Street

City State Zip

Donations under \$5.00 will be appreciated and acknowledged, but will not entitle the donor to the "Baraga Bulletin," published quarterly. Printing and mailing costs allow for mailings to ordinary, sustaining, and life members only.

Donations payable to Rev. Victor N. Tomc, Vice Postulator,
15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110.

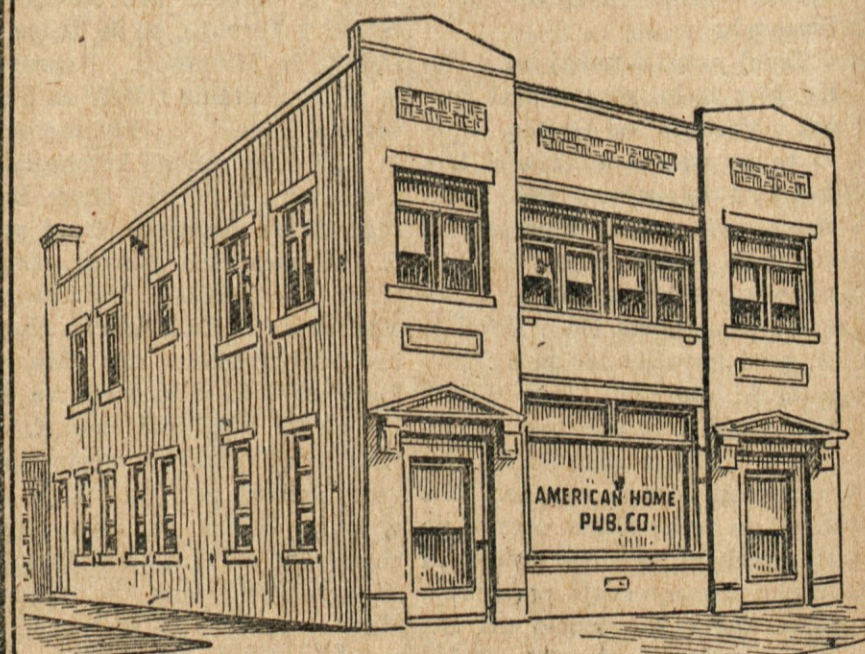

"Poglej, tukaj v Ameriški Domovini je zopet oglaševanih nekaj prav poceni predmetov!"

"Tako priliko je treba izrabiti, da se prihrani nekaj dolarjev."

"Pomni, draga ženica, vsak cent se pozna, ki ga moreva prihraniti."

"Zato vsak dan preglejva Ameriško Domovino, ne samo novice in drugo berilo, ampak tudi oglase. Trgovci, ki oglašujejo v Ameriški Domovini, je zanesljiv in pri njem kupujva."

Za vsakovrsna fiskarska dela
se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue
Cleveland 3, Ohio
tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:
okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.
Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE